אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אָסטעריקע

פון דר. ל. כ—ן

(פאָרטזעצונג)

ער האָט זיך געטראָגן שנעלער ווי די איבעריקע, האָסטיקער און מיט מער ברען, זיך נעדרייט און נעדרייט מיט עני'ן משוגענערווייז. און זי, אזוי ווי וואָלט אינסטינקטיוו דערפילט דעם פלאַ־קער אין אים, האָט זיך אויך צעפלאַ־קערט, ביידע צענויגענאַגן זיך אין איין פינער, וואָס האָט זיך געטראָגן און זיך נעדרייט, זיך נעדרייט און זיך געטראָגן, געטריבן פון דעם פייער, וואָס האָט אין זיי געפלאַקערט . . .

און באלד האָט אַרום זיי קיינער מער ניט געטאַנצט. אויסער זיי ביידן. אַלע אינ'ם צימער האָבן דיר אויגן פון זיי ניט געקאָנט אַראָפּרייסן אין ביי רוטי'ן האָט אזש דער אָטעם פאַרכאַפּט, קוקן דיק אויף זיי. צום סוף, ווען זיי זיינען געבליבן שטיין, האָט יעדער זיי אַפּלאַ־דירט און רוטי איז, ווי אַ שטורם צונע־פלויגן צו ראָבינסן, האָט אַ כאַפּ געטאָן זיינע הענט און האָט אויסגעשריען:

— הורא ! . . .

עני האָט שווער געסאַפּעט. זי האָט צו־געדריקט איר קאָפּ צו איר חתנ'ס. אַק־סעל און זי האָט גליקלאַך געשמייכלט.

— וואָס זאָגסטו אויף זיין טאַנצן — האָט זי זיך אָנגערופן פאַרסאַפּעט צו רו־טי'ן.

— וואָנדערפול — האָט רוטי געענט־פערט באַגייסטערט — דזשאַז, דו מוזט טאַנצן מיט מיר אויך.

ער האָט אַ שאַקל געטאָן מיט'ן קאָפּ.

— מער ניט, נעוו.

— איך בעט דיך, דזשאַז — האָט רו־טי זיך אַ לאַשטשע געטאָן צו אים, ווי אַ קעצעלע.

— טאַנץ מיט איר, דזשאַז — האָט עני זיך אָנגערופן.

— אפשר שפּעטער — האָט ער גע־ענטפערט — אַנטשולדיק, רוטי . . . . שפּעטער . . . איך וויל פריער כאַפּן אַ ביסל פרישע לופט . . .

עני האָט נעפרעגט:

— ווייַדער דער קאָפּ ?

— יאָ, אַ ביסעלע . . .

— דו האָסט ניט נעדאַרפט טאַנצן. קום אַרויס אויפ'ן פאַרטש.

און ראָבינס איז אַרויס מיט עני'ן אויף דעם גאַניק.

מער האָט ראָבינס דעם דאָזיקן אָוונט ניט געטאַנצט.

גאַנץ שפּעט זיינען זיך די נעסט צור־גאַנגען. דאַן איז ראָבינס צו זיך אין צײַ־מער אַוועק.

ער האָט ניט געקאָנט איינשלאָפן. ער האָט געענדט די גלעזערנע טיר און איז אויפ'ן גאַניק אַרויס, נעוועקן דאָרט אַ ווײַ־לע און איז צוריק אין צימער אַריין. עס האָט אים געטריבן פון אָרט צו אָרט. ער האָט זיך קיין רו ניט געקאָנט געפינען.

וואָס זאָל ער טאָן ? ער טאָר ניט טראַ־טען פון איר, טאָר ניט, און דאָך . . .

טאָר ניט ? פאַרוואָס ? ! לעבן ווייל ער ! גליקלאַך זיין ווייל ער ! . . . ער האָט דאָך ניט געלעבט, איז דאָך נאַרנישט גליקלאַך געווען . . . ער איז ניט שולדיק... ער האָט זיך ניט געקאָנט . . . ער האָט זיין דאָרף ניט געקאָנט . . . און איצט, ווען זי האָט זיין דאָרף פאַר אים גע־עפנט און ער האָט דאָרט זיין יוגנט פלוצ־לונג דערזעען, זיין יוגנט, וואָס איז פאַר אים באַגראָבן געווען אין דעם שטויב און אַש פון זיינע אָפּגעשטאָרבענע יאָרן, — זאָל ער פון איר אַנטלויפן ? ! וויפיל איז אים נאָך אינגאַנצן פאַרבליבן צו לעבן ? ערשט איצט וואָלט ער געקאָנט ריכטיק גענינסן פון דעם לעבן. מיט יעדן אָטעם צוג זיינעם וואָלט ער געקאָנט ריכטיק גענינסן פון דעם לעבן. מיט יעדן אָטעם צוג זיינעם וואָלט ער פון דעם שטאַרקן און באַרישענדן קוואַל געטרונקען. ווייל ערשט איצט פילט ער, ווי טייער דאָס לעבן איז, איצט, ווען ער האָט עס ווידער אין זיך דערפילט, נאָכדעם וו ער האָט געדייגקט, איז אַלצדינג איז אין אים שוין אויסגעלאָ־שען . . . .

ווער האָט עס אַ רעכט צו פאַרלאַנגען פון אים, אַז ער זאָל זיך קאָנען דעם ווערן, אַז ער זאָל זאָכן צו פאַרלעשן דאָס, וואָס האָט אָנגעצונדן אַזאַ כשופ'דיקן און וואָ־רימען ליכט אין דער ביז אַהעריקער פינ־סטערער און קאַלטער פוסטקייט פון זיין נשמה און וואָס האָט אַלע ווינקעלאַך פון זיין "איך" מיט יוגנט בלוט אָנגעצונדן?

פליכט ? צום טייוול מיט דעם ! — קייטן אויף די צעפילן אין דאָס. אַ גע־פיינגעניש מיט אייזערנע גראַטען פאַר דעם פרייען לעבן איז דאָס !

עני ? יאָ, אויף איר איז אַ רחמנות... אָבער ווען ער זאָל מיט איר הייראַטן און ליבן אַן אַנערע, וועט ער זי דאָן, אפשר, האַסן, און דאָן וועט זי נאָך מער אומגליקלאַך זיין . . .

און ווידער . . . פאַרוואָס זאָל ער טראַכטן פון איר גליק און פון איר לעבן מער ווי פון זיין אייגענעם ? זיין לעבן נעהערט צו אים אַליין : קיינער האָט ניט קיין רעכט צו דערוואַרטן, אַז דער אַנ־דער זאָל אים זיין לעבן אוועקשיינקען . . איין לעבן האָט ער, איין לעבן . . .

ער האָט איר ניט אָפּגענאַרט. איצט וואָלט ער איר יאָ אָפּגענאַרט און באַטאַ־גען, ווען ער וואָלט מיט איר חתונה גע־האַט. יאָ, איצט וואָלט ער איר באַטראַ־גען . . .

בפרט, זי איז נאָך אַזוי יונג, דאָס לעבן איז נאָך פאַר איר, זי וועט אים קאָנען פאַרגעסן; צען מאָל קאָנען פאַרגעסן; אָבער ער ? אַ מאַן איז אַ פערציקער . . . די עטלאַכע יאָר אוועקשמייסן . . . . פאַרוואָס ? ווי קאָן מען דאָס גאָר פון אים פאַרלאַנגען ?

און האָט זיך ראָבינס מיט אַמאָל אַ כאַפּ געטאָן :

— פון וואָס טראַכט ער ? אַזוי ווי פון אים אַליין בלויז וואָלט זיך דאָס גע־וועגדעט . . . נו, און רוטי ? . . .

אַזוי ווי ער וואָלט פלוצלונג אָנגע־קלאַפּט מיט'ן קאָפּ אין אַן אייזערנער וואַנט . . . "אויריאָט !" — האָט זיך ביי אים אַרויסגעריסן.

און שפּעטער אַ ווײַלע איז ער געלעגן אויף זיין געלעגער און האָט געטראַכט: מיט וואָס האָט אים רוטי אַזוי באַ־כשופ'ט ? ער, דער עלטערער און אויס־גערעכנטער מאַן, ווי אַזוי האָט ער זיך געקאָנט אַזוי הינרייסן מיט איינער, וואָס איז נאָך כמעט גאָר אַ קינד, ניט בלויז נאָך אין אירע יאָרן, נאָר אויך אין איר נאַנצער באַנעמונג נאָך . . .

ער האָט געטראַכט ווען דעם און ער האָט קיין ענטפער אויף דעם ניט געפו־נען. און זוען אפילו עס וואָלט יאָ אַן ענטפער געווען אויף דער דאָזיקער פראַ־גע, וואָלט ער איצט אויך ניט אומ־שטאַנד געווען אים צו געפינען, ווייל איר געשטאַלט האָט זיך איצט דורך דער טונקלקייט פונ'ם צימער געטראָגן פאַר אים, און ער האָט מיט זיינע אויגן גע־זויגט דעם פייער פון אירע אויגן און מיט זיינע ליפּן געפליקט דעם שמייכל פון אירע ליפּן, און דעם זאַפט פון זיי אריינגעזויגן, ווי עפּעס אַ זיסן און פיי־ערדיקן סם, וואָס איז אים אין אַלע זיי־נע גלידער אריבער און זיי אָנגעצונדן...

ער האָט געפילט, אַז ער האָט ניט קיין כוח צו ווערן זיך קעגן דעם, ווי אַ שפּענ־דעל פון אַ שטאַרקן שטראָם פאַרכאַפּט...

אָבער אויף מאָרגן אין ער אויפגעשטאַ־נען מיט אַ פעסטן באַשלוס, זיך צו ווערן קעגן דעם. דעם נאָכצן טאָג האָט ער פאַר־בראַכט מיט עני'ן, איז געפאָרן מיט איר אין פּראָספּעקט פּאַרק און פאַרנאַכט איז ער אוועקגעפאָרן מיט איר קיין ניו־יאָרק און זיי האָבן זיך צוריקגעקערט אהיים נאָנץ שפּעט.

רוטי איז בייז געווען, פאַרוואָס מען האָט זי ניט מיטגענומען. זי האָט זיך עפּעס געפילט אומעטיק און זי האָט זיך קיין אָרט ניט געקאָנט געפינען.

— ער איז ניט קיין דזשענטלמאַן — האָט זי צו איר מוטער געזאָגט.

און שפּעטער פאַרנאַכט, ווען שאָסקע האָט געבראַכט איינעם פון מר. פערלמר־טערס קינדער, צו וועמען זי, שאָסקע, האָט זיך צוגעבונדן, האָט רוטי זיך אַ ווײַלע מיט'ן קינד געשפּילט, דערנאָך האָט זי אין מיטן דערינען זיך אָנגערופן צו שאָס־קען :

— איך וועל שוין מיט דזשאַו'ן מער ניט רײדן. קיינמאָל ניט. ער איז אַ שווין !

און זי איז אַנטלאָפן צו זיך אין צי־מער און דעם נאָנצן אָוונט האָט קיינער זי מער ניט געזען.

אויף מאָרגן אינדערפרי ווען ראָבינס איז אויפגעשטאַנען, האָט אימעצער אָנגע־קלאַפּט אין זיין טיר.

— ווער איז דאָרט ? — האָט ער גע־פרעגט.

עס האָט זיך ווידער דערהערט אַ קלאַפּ און קיין קול.

ער האָט די טיר געעפנט און דערזעען רוטי'ן.

זי איז געשטאַנען, דעם קאָפּ אָפּגעקערט פון אים און זי האָט אויסגעשטרעקט צו אים אַ האַנט מיט אַ גרויסן קאָנווערט.

— וואָס איז דאָס ? — האָט ער זיך אָנגערופן און גענומען דעם קאָנווערט פון איר האַנט.

זי האָט אים ניט געענטפערט, ניט אַ קוק געטאָן אפילו אויף אים, און איז אַנטלאָפן.

ער איז אַריין צוריק אין זיין צימער און האָט פון דעם קאָנווערט אַרויסגע־שלעפּט אַ פּאַפּיר מיט עפּעס אַ בילד. ער האָט אַ קוק געטאָן אויף דעם, ער האָט ברייט געעפנט די אויגן און ער האָט זיך דערנאָך צעלאַכט הויך אויפ'ן קול.

דאָס בילד האָט פאַרגעשטעלט אַ חזיר מיט ראָבינס'עס פּנים . . .

— וואָס איז דאָס ? — האָט ער זיך געפרעגט און געקוקט ווידער און ווידער אויף דער בילד און ער האָט געלאַכט אין זיך — וואָס מיינט עס ? אָבער מיין פּנים ווי לעבעדיק. אַזאַ לעבעדיקער חזיר! האָט ער זיך ווידער צעלאַכט הויך אויפ'ן קול.

ער איז אַרונטערגעלאָפן מיט'ן בילד אין עס־צימער. דאָרט זיינען ביים טיש געזעסן עני, רוטי, אַסחר און שאָסקע און האָבן פרישטיק געגעסן.

ראָבינס האָט דערלאַנגט רוטי'ן דאָס בילד.

— וואָס איז דאָס ? — האָט ער גע־פרעגט מיט אַ שמייכל.

רוטי האָט ניט געענטפערט, זי האָט אַרויסגעכאַפּט דאָס בילד פון זיין האַנט און האָט עס צעריסן.

ער האָט זיך אַ צאַפּל געטאָן :

— רוטי, וואָס האָסטו געטאָן ?

זי האָט בייז אַ דריי געזאָגן צו אים איר אָקסל און ניט געענטפערט.

— וואָס איז דאָס ? — האָט עני זיך אָנגערופן.

— אויפגעמאַלט אַ לעבעדיק בילד און עס צעריסן ! — האָט ראָבינס געענט־פערט מיט פאַרדרום אין קול און זיך געזעצט לעבן עני'ן.

— וואָס פאַר אַ בילד ?

— מיך אַליין — האָט ראָבינס געזאָגט מיט אַ שמייכל — אַזאַ לעבעדיקער חזיר !

— וואָס הייסט אַ חזיר ? — האָט עני געפרעגט.

(פאָרטזעצונג קומט)

כיים אידישן שאַך־קלוב

מיט 8 אַנטיילנעמער האָט זיך פאַריקן דאָנערשטאָג אָנגעפאַנגען דער טורניר פאַר דער שאַך־טשעמפּיאָנשיפּ פון ווינ־פּעג און פאַר דער "אינטאַ"ס טראָפי" פון סאָאַסיז צום ערשטן מאָל, אַז די גרעס־טע צאָל אַנטיילנעמער פון אַזאַ טורניר זאָלן זיין אין־דאָ. דאָס קומט, נאַטירלאַך, דערפון וואָס דער טורניר ווערט געשפּילט אין די צימערן פון אידישן שאַך־קלוב.

די אַנטיילנעמער פון טורניר זיינען די פאָלגנדיקע : קושניר, קרעמער, נ. גאַרפינ־קעל, פּיפּפּין, פינגנ, מאַנעל, גרעגאַרי, עלמאַן. דער רעזולטאַט פון ערשטן 'ראונד' איז פאָלגנדער : קושניר, 1; עלמאַן, 0; גאַרפינקל, 0; מאַנעל, 1; פּיפּפּען, 0; פּי־נגנ, 1. די פאַרטי צווישן גרעגאַרי און קרימער איז ניט אַנטשיידן, מיט אַ בויער מער און אַ לייכטן פאַרצוג פאַר'ן לעצטן.

צווייטער 'ראונד' : עלמאַן, 1; פּיפּפּען, 0 און אַלע איבעריקע פּאַרטייען ניט אַנט־שיידן.

דער לאַנג פאַרצויגענער, אָבער זייער אינטערעסאַנטער טורניר פאַר דער טשעמ־פּיאָנשיפּ פון אידישן שאַך קלוב דערענ־ענטערט זיך צו דער ענדע. פון די 28 אַנ־טיילנעמער זיינען די פאָלגנדיקע 4 קאַנדי־דאַטן געבליבן אין דריטן און אין לעצטן פינאַל פאַר דעם טשעמפּיאָן טיטול און אַנ־דערע דריי פּריזן : עלמאַן 5½ 1½, קרי־מער 5½ 1½ (3 רעמיס) בערנער 5½ 1½ (3 רעמיס) מאַנעל 4½ 2½.

די לעצטע פּאַרטייען וועלן קומענדיקע וואָך פאַרענדיקט ווערן מיט די לעצטע רע־זולטאַטן.

אידישע נייעס פון יענער זייט ים

שלום געוואָרן מיט זיין ווייב ערשט דאַן, ווען זי האָט זיך געסמ־מט

פון לעמבערג שרייבט מען ווען פאָל־גענדער אינטערעסאַנטער געשיכטע :

מיט אַן ערך 4 אָדער 5 יאָר צוריק האָט דער לעמבערגער האַנדלס אָנגענט, חנא־טונשטיין, חתונה געהאַט מיט אַ טאָכטער פון אַ רישאַ'ער סוחר. דער מאַן האָט זיין ווייב שטערבלאַך ליב געהאַט, און ער איז ביי יעדער געלעגנהייט, ווען זי האָט נערעדט מיט אַ יונגמאַן שטאַרק אייפערזיכטיק געווען.

דאָס איז געווען אין דער ערשטער צייט אין די אַזוי גערופענע האַניק חדשים. אָבער, ווען עס איז געוואָרן עלטער, איז די ליבע געוואָרן קעלטער. סבות דערצו זיינען געווען פיל.

ראשית כל האָבן זיינע געשעפטן אָנגע־הויבן גיין בארג אַראָפּ. ער האָט ניט גע־קאָנט נאָכקומען דעם ווייב'ס אַלע פאַר־לאַנגען, און צוליב דעם זיינען צווישן זיי אָפט פאָרגעקומען סכסוכים, אַזוי, אַז ער פלעגט פּשוט אַנטלויפן פון דער היים.

דאָס יונגע ווייב זאָל האָבן, ווי מען האָט עס צוגעטראָגן איר מאַן, זיך געזוכט פריינט, וועלכע זאָלן זי "טרייסטן" אין איר איינזאַמקייט. ווען איר מאַן האָט זיך דערפון דערוואוסט, האָט ער וועגן דער נאַנצער מעשה מודיע געווען דעם שווער, וואָס איז אַראָפּגעקומען קיין לעמבערג און האָט געגומען חוקר ודורש זיין ביי זיין טאָכטער צי און אויף וויפיל עס זיינען אמת די קלאַנגען וואָס טראָגן זיך אַרום.

דאָס ווייב האָט מיט טרערן אין די אויגן געלייקנט שטיין און ביין. דער שווער האָט זיך אַריינגלייגט אין דער זאַך און "עס איז אים געלונגען צוריקצושטעלן דעם שלום בית.

עס איז אָבער ניט אַוועק אַ קורצע צייט און דער מאַן האָט ווידער באַקומען צוגע־טראָגן פּלאָטקעס וועגן דעם מאַראַלישן אויפפירן זיך פון זיין ווייב.

איצט איז שוין דער מאַן געוואָרן אינ־נאַנץ אין כעס. ער האָט זיך אָנגע'ברונג'ט אויפ'ן ווייב און איז אים מער אהיים ניט קומען. ער האָט פון איר ניט גע־וואָלט הערן אין דיינקען. ער האָט איר ניט געגעבן קיין פּרנסה.

ניט האָבנדיק קיין אַנדער בדירה און מורא האָבנדיק אהיים צו פאָרן, האָט דאָס יונגע ווייב געפאָלגט די עצה פון אירע שכנים און האָט דעם מאַן געלאָזט רופן צום בית דין.

אין ראָבינאַט האָט זיך דאָס ווייבל אויסגערעדט איר ביטער האַרץ. זי האָט מיט הייסע טרערן אין די אויגן דערציילט, אַז דער מאַן אירער איז זי אומזיסט חושד. ער האָט ניט קיין שום גרונד אויף די פאַר־דאַכטן, וואָס שטאַמען אויסשליסלאַך פון די פּלאָטקעס. וועלכע עס מאַכן אויף איר "בייזע צונגען." זי האָט שוין צוגעזאָגט אַלץ נאָכצוקומען, וואָס איר מאַן וועט פון איר פאַרלאַנגען, אַבי ער זאָל זי אויפהערן צו פּלאָגן.

דער בית דין האָט זיך געפּרואווט אַריינמישן אין דעם גאַנצן ענין. די רבנים האָבן אָנגעווענדעט כל־יעדליי מיטלען, כדי צו מאַכן שלום צווישן מאַן און ווייב, אָבער אַן דערפאָלג, — בדוגו איז זיך דאָס פאַר פאַלק פאַנאַנדערגעגאַנגען.

אַ פאַרצווייפלטע איז די יונגע ווייבל אהיים געגאַנגען. דאָרט האָט זי זיך פאַר־סמ'ט מיט עסיק־זויער. ווען זי האָט באַ־קומען שטאַרקע בויך־וועי־קרעמפּען האָט זי געמאַכט אַ גוואַלד. עס זיינען זיך צו־גלייפגעלאָפן שכנים, מען האָט אַרויסגע־רופן אַ דאָקטאָר, וועלכן ס'איז נאָך געלונ־גען די אומגליקלאַכע אָפּצוראַטעווען פון טויט.

ווען דער מאַן איז געוואָר געוואָרן פון דער מעשה, איז ער תיכף אהיימגעקומען און איז זיין פרוי געפאָלן צו די פיס און האָט זי איבערגעבעטן . . . .

א גוי האָט חרטה אויפ'ן שידוך

אַ געשיכטע פון וואַרשע :

אין פאַרלויף פון אַ יאָר צייט פלעגט אין וואַרשעווער ראַבינאַט כסדר קומען אַן אַנשטענדיק געקליידטער יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך פאַרגעשטעלט אַלס אַ זון פון אַ פּוילישן אַריסטאָקראַט, און האָט געבעטן דעם ראַבינאַט מען זאָל אים העל־פען ווערן אַ איד.

אויף דער פראַגע צוליב וועלכע סבות עס וויל ווערן אַ איד, האָט ער יעדעס מאָל געזאָגט אַן אַנדער תירוץ. דער לעצטער תירוץ איז געווען, אַז אויף אים האָבן שטאַרק געוווירקט די לעצטע געשעענישן אין אַרץ־ישראל.

דער ראַבינאַט האָט זיך אָפּגעזאָגט צו דערפילן די ביטע פון דעם יונגערמאַן, אין יענער אוועק מער ניט צוריקגעקומען.

איינמאָל, אין אַ שיינעם טאָג, קומט אין ראַבינאַט אַריין אַ יונגערמאַן מיט אַ זייער שיינער פרוי און דערקלערט, אַז ער וויל זיך גט'ן. די רבנים האָבן אים אָבער גלייך דערקלערט און אויסגעדריקט זייער פאַר־וואונדערונג וואָס אַ קריסט קומט אין ראַ־בינאַט זיך גט'ן מיט אַ ווייב.

האָט דער יונגערמאַן זיך מודה געווען, אַז מיט דער פרוי קאָן ער זיך שוין פיר יאָר, און צוליב דעם וואָס זי האָט זיך ניט געוואָלט שטד'ן און אין וואַרשע האָט ער ניט געקאָנט ווערן קיין איד, האָט ער גע־נומען זיין געליבטע, אוועקגעפאָרן מיט איר קיין דאַנציג צום רב סענאַלאָוויטש, ביי וועמען ער איז געוואָרן אַ איד, און שפּעטער האָט ער חתונה געהאַט מיט זיין אידישער געליבטער.

איצט האָבן זיי זיך אַרומגעזען, אַז ער מיט איר איז ניט קיין פּאָר, און האָבן באַשלאָסן זיך צו גט'ן.

Kellogg's ALL-BRAN

מיליאָנען מענשען עסען עס מיט פאַרגעניגען יעדען טאָג

פאַרשטאָפונג איז אַן אַלטע קראַנקהייט. מאָדערנע דייטעס טאָן זייערע ווייטע שפּויר־זען האָבען עס געמאַכט פאַר דער פאַר־שפּרייטסטער קראַנקהייט ביי דער מענש־הייט. די אָבוועזענהייט פון שאַרפסטקע עלעמענטען אין דייטש איז געוועזן דיי אורזאַכע דערפאַר. גיט צו שאַרפסטקע עלע־מענטען צו אייער שפּייז און פאַרשטאָ־פונג פאַרשווינדט.

קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז שאַרפסטקע, מיליאָנען מענשען עסען עס יעדע רעגעל־מעסיג. זיי ווידען מעהר נים פון דיזער פאַרהאַסטער קראַנקהייט, וואָס איז דער קוואַל פאַר פיעלע אַנדערע פיזישע קראַנק־הייטען.

קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז פאַזיטיוו גע־האַנדערט צו באַזאָרבירנדיג צוזאַמענגעזאַמלטע אין צוריקקעהרענדע פאַרשטאָפונג. אויסער דעם פאַרהאַרגט עס אייער קעפּער מיט אייזען וואָס מאַכט דאָס בלוט רייכער, און שאַפט כחות אין גזונטען קאָלער פאַר אייער געזיכט.

צוזאַמען עס לעבעל מעגליך וועלען פאַרמיי־דען און באַזיטיגען פאַרשטאָפונג — אין פאַל פון צוריקקעהר — עס עס מיט יעדען מאָרגען. קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז געשמאַק — און זוריקזאַם! אייער גראָ־סער האַנד אַלל־בראַן אין דעם רויטען־אונ־גרונען פּעקעדזש. נעמאַכט פון קעלאָגג אין לאָנדאָן, אָנטאַריאָ. קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז אַבסאָלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאָראָנטאָ.

Kellogg's ALL-BRAN

ווירקזאַמער מיטל פאַר פאַרשפּרייטע קראַנקהייטען

מיליאָנען מענשען עסען עס מיט פאַרגעניגען יעדען טאָג

פאַרשטאָפונג איז אַן אַלטע קראַנקהייט. מאָדערנע דייטעס טאָן זייערע ווייטע שפּויר־זען האָבען עס געמאַכט פאַר דער פאַר־שפּרייטסטער קראַנקהייט ביי דער מענש־הייט. די אָבוועזענהייט פון שאַרפסטקע עלעמענטען אין דייטש איז געוועזען דיי אורזאַכע דערפאַר. גיט צו שאַרפסטקע עלע־מענטען צו אייער שפּייז און פאַרשטאָ־פונג פאַרשווינדט.

קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז שאַרפסטקע, מיליאָנען מענשען עסען עס יעדע רעגעל־מעסיג. זיי ווידען מעהר נים פון דיזער פאַרהאַסטער קראַנקהייט, וואָס איז דער קוואַל פאַר פיעלע אַנדערע פיזישע קראַנק־הייטען.

קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז פאַזיטיוו גע־האַנדערט צו באַזאָרבירנדיג צוזאַמענגעזאַמלטע אין צוריקקעהרענדע פאַרשטאָפונג. אויסער דעם פאַרהאַרגט עס אייער קעפּער מיט אייזען וואָס מאַכט דאָס בלוט רייכער, און שאַפט כחות אין גזונטען קאָלער פאַר אייער געזיכט.

צוזאַמען עס לעבעל מעגליך וועלען פאַרמיי־דען און באַזיטיגען פאַרשטאָפונג — אין פאַל פון צוריקקעהר — עס עס מיט יעדען מאָרגען. קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז געשמאַק — און זוריקזאַם! אייער גראָ־סער האַנד אַלל־בראַן אין דעם רויטען־אונ־גרונען פּעקעדזש. געמאַכט פון קעלאָגג אין לאָנדאָן, אָנטאַריאָ. קעלאָגג'ס אַלל־בראַן איז אַבסאָלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאָראָנטאָ.

Kellogg's ALL-BRAN

אינדוסטריעלער וואוקס אין די פריירים

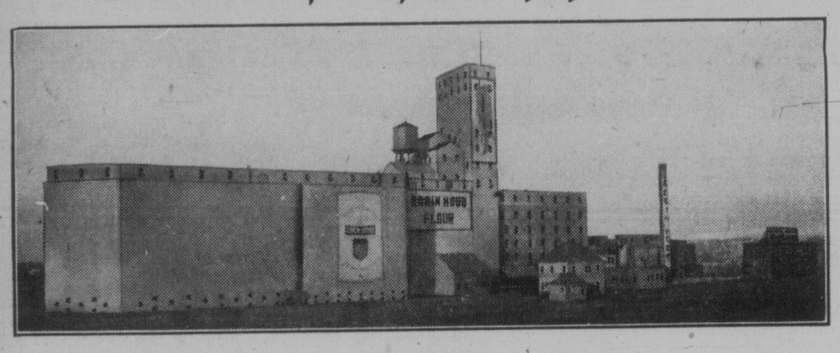

מוס־דזשאָ פלענט

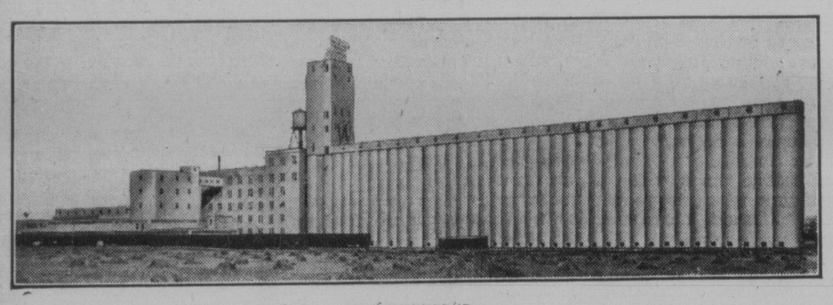

סאַסקאַטון פלענט

איינע פון די סאַמע אַרויסצייענ־דיקסטע אינדוסטריעלע אונטוויקלונגען אין די פריירים, און וועלכע האַלט שטענדיק אין וואַקסן איז די ראַבין הוד מילס לי־מיטעד. וויטעדדיקע אויסבייטונגען זיי־נען געמאַכט געוואָרן צו זייערע פּלענטס אין מוס דזשאָ און אין סאַסקאַטון, סאַסק., אין פאַרלויף פון לעצטן יאָר און די פּאַ־טאַנגראַפיש בילדער וויזען ווי אַזוי די דאָ־זיקע ריזיקע מילן זענען אויס ביי היינטיקן טאָג.

אויף די דאָזיקע בילדער קאָנט איר זעען ווי דער ווייץ וואַקסט כמעט אַרום די טירן פון די דאָזיקע גרויסע, מאָדערנע, וויסנשאַפטלאַך־אָפּערירטע פּלענטס. ראַבין הוד מילן האָבן גלענצענדע פאַסיליטעטן אין אויסקלייבן די "קרים" פון די מערב קאַנאַדע, זייער סך הכל פאַראייניקטע וועסטערן קאַפּאַסיטי אין איצט ווי פאָלגט:

טעגלאַכע קאַפּאַסיטי פון מעל מילן : 10.000 באַרלס; טעגלאַכע קאַפּאַסיטי פון אויס מילן : 1.250 באַרלס; סטאָרעדזש עלעוויישאַן קאַפּאַסיטי : 3,813.000 בושל.

עקספּערט ביזנעס באַזונדער, די פּראָ־דוקציע פון די ראַבין הוד מעל מילן קאָן נאָך שפּייזן אַרום איין דריטל פון נאָנץ קאַ־נאַדע באַפעלקערונג.

דער ראַבין הוד "ראָלד אוטס" מיל אין מוס דזשאָ איז דער גרעסטער אין מערב קאַנאַדע. זייער סך הכל פאַראייניקטע וועסטערן קאַפּאַסיטי איז איצט ווי פאָלגט:

טעגלאַכע קאַפּאַסיטי פון מעל מילן : 10.000 באַרלס; טעגלאַכע קאַפּאַסיטי פון אויס מילן : 1.250 באַרלס; סטאָרעדזש עלעוויישאַן קאַפּאַסיטי : 3,813.000 בושל.

—(::)—

MACDONALD'S Fine Cut

דער פיינסטער מאַכאַק פאַר די יעניקע וואָס מאַכן זייערע אייגענע סיגאַרעטס

15¢

פון יעדן פּעקל מאַכאַק

ZIG-ZAG

סיגאַרעטן פּאַפּיר פריי

זאַמלט די קאַרטן פיקטשורס

MACDONALD'S Fine Cut SMOKING TOBACCO W. C. MACDONALD MONTREAL, CANADA

ZIG-ZAG

279

DODD'S KIDNEY PILLS FOR ALL KIDNEY DISEASES BACKACHE BLADDER TROUBLES RHEUMATISM 1087 THE PROVINCE

פאַר איבער אַ דריטל יאָרהונדערט זיינען דאָדס קידני פּילס אָנערקענט געוואָרן ווי אַ רפואה פאַר רוקן־ברעכע־ניש, רומאַטיזם, פּענכער טראַכלס און אַלע אַנדערע קראַנקהייטן פאַראורזאַכט פון פעלערהאַפטע ניר'ן. צו באַ־קומען ביי אַלע דילערס פאַר 50 ס. אַ באַקס, אָדער 6 באַקסעס פאַר $2.50. אָדער דירעקט, ווען איר שיקט צו דעם פריז, פון

THE DODDS MEDICINE CO. LTD. Toronto 2, Ont.

אויב איר ווילט אייער געלט זאָל זיין זיכער, שיקט עס דורך דער

קענעדיען נעשאַנאַל עקספּרעס

CANADIAN NATIONAL EXPRESS

יעדע קבלה (רעסיט) אין גאַראַנטירט ביי דער רע־גירונג. נאָכדעם ווי דאָס געלט ווערט אויסגעצאָלט, באַקומט איר צוגעשיקט אהיים אַ אונטערשריפט פון דער פערזאָן וואָס האָט דאָס געלט באַקומען.

Canadian National Express

355 McGill St., Montreal

אָדער דורך דעם נאָענסטן אָפיס צו אייך יעדער סטיישאָן איידישענס פון דער

קענעדיען נעשאַנאַל איינגאַנג

קאָן שיקן געלט

ווען איר שיקט פּעקלאַך, פרעגט שטענדיק פאַר קענעדיען נעשאַנאַל עקספּרעס

פאַרוואָס ניט האָבן אַ פריוואַטן "באַס" נעקסטן מאָל

מאַכט אייער אייגענעם "טיים־טייבל"

פאַר פאַרטיס, פיקניקס, אַרויספאָ־רונגען און, ספּעציעלע רייזעס, צו פאָרן מיט אַ "טשאַרטערד באַס" אין דאָס בעסטע.

עקאָנאָמיש, פליינק, זיכער און לוקסוסרייך.

דער "טשאַרטערד באַס" שאַפט אַפּ אומבאַקוועמלאַכקייט פון "טיים־טייבלס" און אַנדערע אומבאַ־קוועמלאַכקייטן אין פאָרן.

ריזאָנאַיבל ריטס.

טעלעפאָנירט 842 254 אָדער 842 202

פאַר ווייטערדיקער אינפאָרמאַציע.

Winnipeg Electric Company

"אייער גאַראַנטיע פאַר גוטער באַדינונג"

ווייַנראַיאָס אַלטערס, רינגנדע וואונדער, קוקעמאַ און אַלע אַנדערע חיים קראַנק־הייטן נעהיילט ווייל איר אַרבעט לייכטע זעלבסט היים באַהאַנדלונג. נע־נוצט מיט אויסגעצייכנטע דערפאָלג פאַר אַ סך יאָרן וואו אַלע אַנדערע רפואות האָבן ניט נעהאָלפן. אַ סך באַשטעטיקונגען. שרייבט צו :

NURSE DENCKER 610½ Portage Ave. WINNIPEG

פרס: סטאַק, ביעלד, מאַנ., שרייבט: "אייער מעדיצין האָט נעטאָן וואונדער פאַר מיר. דער אַלטער האָט זיך נעבעסערט נאָכ'ן ערשט מאָל אָנוועדן דעם אינסטענט. איך קאָן אויף אַזוי־פיל ניט אויסדריקן מיין דאַנקבאַרקייט אַ.א.וו.

איר קאָנט שוין באַשטעלן

קעפּיר

קלינגט 57 647

553 SELKIRK AVE.

SEAMAN-KENT HARDWOOD FLOORING

The "For Rent" sign comes down when hardwood floors go in

די "פאַר רענט" סיין קומט אַרונטער ווען האַרדוואוד פלאָרס קומען אַריין.

אַ געהילץ פאַר יעדן צוועק אין אַ סאָרט פאַר יעדן פּאַקעט

THE TRADERS TRUST COMPANY

אַפיציעלע אַסיינס, עקזעקיוטאָרס, אַדמיניסטראַטאָרס, פינאַנציעלע אַגענטן

4טער פלאָר, יוניאָן טראַסט בילדינג טעלעפאָן 26 892

TEMTEST INSULATING BUILDING BOARD

טען/טעסט האַלט אייער היים אין אַ באַקוועמלאַכער לעבנס טעמפּעראַטור, זו־מער און ווינטער, מאַכט גרויסע איינשפּאַ־רונגען אין באַהייצונג בילס. אייער אַרכי־טעקט, קאָנטראַקטאָר אָדער נאָענטסטער

טען/טעסט אינסולייטעד פאַרטרעטער

וועט אייך געבן פּוילשטענדיקע אינפאָר־מאַציע.

INTERNATIONAL FIBRE BOARD LIMITED 1111 Beaver Hall Hill - Montreal, Que.

"Sold by all good lumber dealers"

וועסטערן דיסטריביוטאָרס

THE T. R. DUNN LUMBER CO. LIMITED Winnipeg, Man.